Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

2000 йил 20 сентябрь, чоршанба. №73-74 (14356)

"Камолот" ҳудуди

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

Куни кеча футбол бўйича "Камолот" кубогининг финал босқичи Тошкент шаҳрининг "Пахтакор", МҲСК ва Агрегат заводи ўйингоҳларида бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва барча вилоятларнинг ғолиб жамоалари беллашдилар. Турнир якуний натижасига кўра Фарғона вилояти Марғилон шаҳар "Байналмилал" маҳалласи жамоаси ғолиб бўлиб, "Камолот" кубогини қўлга киритди. Иккинчи ўринни Қашқадарё вилояти Косон тумани "Арабхона" маҳалласи, учинчи ўринни эса Тошкент шаҳар Собир Раҳимов тумани "Ўзгат" маҳалласи ёшлари эгаллашди.

Ўйин якунида Мудофаа вазирлиги билан ҳамкорликда "Биз Ватанимизни ҳеч кимга бериб қўймаймиз!" мавзуида ўтказилган маданий дастур барча иштирокчиларда унутилмас таассурот қолдирди.

Акбархон МАГДИЕВ

ЁШЛАР ПАХТАЗОРДА

"Камолот" жамғармасининг Жиззах вилояти бўлими вилоят пахта далаларида меҳнат қилаётган ёшларнинг дам олишларини яхши ташкил этиш мақсадида ташвиқот гуруҳини тузди. Гуруҳ сафида ёш ижодкорлар, санъаткорлар, ишлаб чиқариш илғорлари бор.

Бугун вилоят пахтазорларида ўн мингдан кўпроқ ёшлар, талабалар этак боғлаб пахта термоқда. Айниқса, Дўстлик, Арнасой, Мирзачўл туманлари майдонларида жонбозлик кўрсатиб оқ олтин тераётган ҳашарчи ёшларнинг меҳнати мақтовга лойиқ.

Пардабой ТОЖИБОЕВ

«БИЗ – ПРЕЗИДЕНТ ФАРЗАНДЛАРИМИЗ»

Худди шу мавзудаги фестиваль Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур туманида "Камолот" жамғармасининг туман бўлими ташаббуси билан ўтказилди. Фестивалга туман ёшлари таклиф этилди.

— Мақсадимиз — шу йил талабаликка қабул қилинганларга оқ йўл тилаш ҳамда жанубий чегараларимизда содир бўлган воқеаларни тўғри тушунтириш, -дейди биз билан суҳбатда "Камолот" жамғармаси Шайхонтоҳур туман бўлими раиси Баҳодир Сулаймонов.

Фестиваль ёшларнинг ҳақиқий байрамига айланди.

Ҳусниддин ШАКАРОВ

ОЛИМПИАДА: РАҚАМЛАР, РАҚАМЛАР...

Олимпия ўйинларининг асосчиси француз барон Пьер де Кубертен ўзи асос солган бу спорт тадбири бир кун келиб шу қадар оммавийлашиб кетишию каттадан-катта даромадлар манбаига айланишини хаёл ҳам қилмаган бўлса керак.

Фикримизнинг далили сифатида қуйидаги рақамларга аҳамият беришингизни илтимос қиламиз.

Олимпиаданинг тантанали очилишини 3,7 миллиард спорт ишқибози томоша қилди. Ўйинлари "зангори экран" орқали кўрсатиш ҳуқуқи Олимпия ўйинлари тарихида энг кўп пулга — 1,3 миллиард долларга сотилди.

Олимпиаданинг очилиш тантаналари маросимига кириш чиптасининг баҳоси 1400 долларни ташкил этди.

Австралия ҳукумати Олимпиадани ўтказиш учун 3 миллиард доллар сарф қилди. Бироқ бу харажат пировардида ўзини қоплабгина қолмай, яна 2 миллиард доллар фойда келтиражаги кўзда тутилаётир.

Мазкур умумжаҳон спорт кўригида 199 мамлакатдаги 11 минг нафар спортчи қатнашмоқда. Энг кўп медалларга даъвогарлар олтита давлат ҳисобланади, яъни Россия, АҚШ, Германия, Хитой, Австралия ва Франция.

Ўзбекистон — Олимпиадада олтин медални қўлга киритган спортчисига энг кўп миқдорда (100 минг доллар) мукофот ваъда қилган давлатлардан биридир.

Тошкент билан Сидней орасидаги вақт тафовути 6 соатни ташкил этади, яъни Ўзбекистонда соат 12 бўлган пайтда Олимпиада пойтахтида 18 бўлади...

"Туркистон-пресс"

Уйғонч сўз

Эй, улуғ Ўзбекистоннинг навқирон авлоди! Сизнинг бу ҳаётда орзу-интилишингиз, кўзлаган мақсадингиз, қиладиган ишларингиз кўп.

Лекин, ҳеч қачон унутмангки, сизнинг энг буюк, энг муқаддас вазифангиз — юртимиз истиқлолини, халқимиз эрку озодлигини кўз қорачиғидай асраш, унинг хавфсизлигини ҳимоялашдир.

Ислом КАРИМОВ

Юртбошимизнинг юксак минбардан туриб миллат ёшларига мурожаатини ўз-ўзидан туғилган хитоб деб тушунмаслик керак.

Инсон тафаккури узлуксиз ҳаракатда. Йиллар йилларни қувалаб ўтаверади. Фасллар алмашаверади. Инсонлар келиб-кетаверади. Эртага янги авлод майдонга келади. Бугун мактаб партасида ўтирган ўқувчи, аудиторияда маъруза тинглаётган талаба эртага раҳбар бўлади, депутат бўлади. Миллатга тарбия берувчи, уни яхши йўлга бошловчи муаллим бўлади.

БУ ВАТАННИ СЕВМАСЛИК — ГУНОҲ

Бугунги ёруғ кунларнинг, тинчликнинг, тарихий ҳодисаларнинг қадри кўп йиллар ўтганида, жамиятга мутлақо янги, тафаккури юксак, "биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлиши шарт" бўлган авлодлар келгандагина билинади.

Бу кунларни қадрига етмаслик, бу азиз Ватанни севмаслик — гуноҳ! Дунё ичра кичик бўлган ана шу муқаддас Ватан, юксак манзиллар томон интилаётган мустақил Ўзбекистон, боболаримизни бағрига сиғдирган, кун келиб бизга ҳам ўз қаъридан жой берадиган муқаддас замин — бизники! Унинг ютуқлари, эртаси бизники! Тақдири — бизнинг тақдиримиз. Унинг келажаги учун курашиш — улуғ вазифа. Бизни оқ ювиб, оқ тараган, бошимизни силаган, оғир кунларимизга кўмак берган, эртанги кунини бизга ишониб топшираётган, ўқув даргоҳлари эшигини ланг очиб қўйган ЮРТ кутаяпти...

Шуҳрат ОРИФ, талаба

МУСТАҚИЛЛИК КАШФ ЭТГАН ЮЛДУЗ

Севара ҚОДИРОВА — мустақиллик бахт берган 17 ёшли қиз стол тенниси бўйича жаҳон чемпиони. Ўзбекистон терма жамоаси аъзоси. Япония ва Ҳиндистондаги жаҳон чемпионатларининг иштирокчиси, совриндори. Швецияда ёшлар ўртасида бўлиб ўтган жаҳон чемпионатида иштирок этиб, ғолиблик шоҳсупасининг энг юқори поғонасига кўтарилди.

Янги аср сари одимлар...

КЎЧАДАГИ САБОҚЛАР

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Ўзбекистон Республикаси ўрта махсус касб-ҳунар таълимини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида" ҳамда "Академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларини ташкил этиш ва уларнинг фаолиятини бошқариш тўғрисида"ги қарорлари асосида мамлакатимизда кенг кўламдаги ишлар амалга оширилмоқда.

Қашқадарё вилоятида ҳам кўпгина замонавий академик лицейлар, касб-ҳунар коллежлари ишга туширилди. Уларда минглаб ёшлар таҳсил олмоқда. Бу бахтиёр ёшларга беихтиёр ҳавасингиз келади.

Афсуски... Қамаши туманида педагогика иқтисодиёт касб-ҳунар коллежида таҳсил олаётган талабалар янги ўқув йилининг илк кунлариданоқ кўчада сабоқ ола бошладилар. 900 ўринга мўлжалланган ушбу коллеж биносининг қурилиш ишлари аллақачон тугалланиши керак эдию, бироқ, ҳали-ҳамон тугагани йўқ.

Биз ушбу кадрларни жорий йилнинг 4 сентябрь куни суратга олдик. Очиғи, коллеж ҳовлисида таҳсил олаётган талабаларга ачиндик. Шу билан бирга уларга озгина сабр-бардош, қурилишни олиб бораётган мутасадди ташкилот — "Қашқадарё деҳқон қурилиш" очиқ ҳиссадорлик жамияти мутасаддиларига эса куч- ғайрат, фидойилик тиладик.

...Ойнадан ўпкалама

Абдурасул ПАРДАЕВ (муаллиф олган суратлар)

Биринчи саҳифага мактуб

ҚАЕРДА ЁЗ-ЁЗ, ЎША ЕРДА БАРАКА ЙЎҚ

Асоссиз "ёз-ёз", ўринсиз, "текшир-текшир" авжига чиқса, ўша жойдан хайр-барака кўтарилар экан.

Буни 5 йилдан буён бошимдан кечириб, янада чуқурроқ тушуниб етдим. Аввало, айтиб қўяй: шу йиллар давомида жамиятимизни бир неча марта текширувдан ўтказишди. Лекин...

"Тошҳовуз" ҳиссадорлик жамияти Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 15 мартдаги қарорига асосан ташкил этилди. Жамият раиси этиб Жума Хўжамуродов сайланди. Ж.Хўжамуродов 1996 йилнинг 30 июлигача шу жамиятни бошқариб келди. 1996 йилнинг 31 июлида эса собиқ бошлиғимиз ўз аризасига биноан ишдан озод этилди. Ҳиссадорлар эса менга ишонч билдирдилар.

Ҳали айтганимдек, шундан буён бошимиз ғавғодан чиқмай қолди. "Текшир-текшир" ҳали-ҳануз тугагани йўқ. Жума Хўжамуродов нафақада бўлсада, тирноқ остидан кир қидиришга уринмоқда.

Мен яхшилик қиламан деб ўзим турли балоларга гирифтор бўлдим. Собиқ раисдан топшириш-қабул қилиш далолатномаси орқали 355 бош қорамол, шу жумладан 152 бош сигир қабул қилиб олгандим. Шунга қадар ҳам, яъни 1993-96 йилларда моллар бош сони камайиб келган. Қолаверса, қабул қилиш жараёнида Ж.Хўжамуродов Олим Ҳакимов отаридан 2 бош буқа ва 21 бош ҳўкизни кейинчалик тўлаш шарти билан кам топширган эди. Афсуски, ушбу камомадни собиқ раис тўлашга-ку тўламади, лекин яхшиликни ҳам билмади.

Яқинда Ўзбекистон Республикаси Назорат органлари фаолиятини мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг 2000 йил 8 февраль №24-728-рухсатномасига асосан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги шикоятларни қабул қилиш гуруҳи номига ёзилган маълумотномага асосан жамиятимиз яна бир бор текширувдан ўтказилди.

Текшириш жараёнида жамиятни қабул қилиб олгунимга қадар ҳам фермадан 83 бош мол камомади бўлганлиги аниқланди. Бундан ташқари, 1997 йилда 32 бош, 1998 йилда 36 бош, ўтган йили 52 бош — жами 120 бош бузоқ олинганлигини ҳисобга олсак, раҳбарлигим даврида 203 бош қорамол қонуний чиқим қилинганлиги аниқланди. Ҳар юз бош сигирдан олинган бузоқ сони йиллар давомида бир оз ортган.

Жума Хўжамуродов, Саттор Бобоев ва Абусамад Бобоевлар жамиятнинг ер майдонини ўзининг яқин одамларига сотиб юборди, деган мазмунда хат ёзган экан. Текшириш жараёнида бу ҳам ўз исботини топмади. Буни қарангки, мен гўёки бир нечта трактор ва унинг эҳтиёт қисмларини ўзлаштириб кетган эмишман.

Жума Хўжамуродов томонидан топширилган техникалардан битта Т-28, битта МТЗ-82, битта юк ортиш Т-28 ва битта Т-40 ҳайдов тракторлари далолатнома орқали носоз ҳолда қабул қилинган эди. Ҳозирги кунда ушбу техникалар тўлиқ таъмирланиб ишлаяпти.

Меҳнат жамоамизга тегишли бўлган 174 минг сўмлик 348 дона акция ноқонуний равишда олтита жисмоний шахсга сотилган. Етти йилдирки, бундан азият чекаяпмиз. Шу йиллар давомида ҳеч ким дивидент ололгани йўқ.

"Тошҳовуз" ҳиссадорлик жамияти ҳисоб рақамидаги 191400 сўм пул 1998 йил 11 июнда 19-тўлов талабномаси орқали жамият ҳисоб рақамига ўтказилган. 1998 йилнинг 29 июнида эса собиқ бош ҳисобчи Чўлибой Исоқовнинг сохта имзоси билан 21 тўлов топшириқномасига асосан "Фаррух" хусусий фирмасига 1998 йил 23 июнда имзоланган 13-шартномага асосан тракторларга эҳтиёт қисм ва сариёғ чиқарадиган ускуна олиш ўтказиб берган. Ушбу ҳисоб-китоб жамиятнинг бухгалтериясида ҳам аниқ ҳисобга кирмаган. Энди ҳанузгача на эҳтиёт қисмдан, на сариёғ чиқарадиган ускунадан дарак бор. Сурхондарё вилоят давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ҳудудий бўлим бошлиғи Р.Бегалиевнинг хатига ва Денов туман ҳокимлигининг 2000 йил 7 апрелдаги №399 қарорига асосан "Тошҳовуз" ҳиссадаорлик жамияти "Шаҳобиддин-К" хусусий фирмасига айлантирилди. Чунки, "Акционерлик жамияти ва акционерларни ҳимоя қилиш тўғрисида"ги қонуннинг 20-моддасига асосан "Тошҳовуз" ҳиссадорлик жамиятининг Низом жамғармаси энг кам иш ҳақининг 200 баробаридан кам бўлганлиги, яъни жамғармамиз 348 минг сўм бўлганлиги сабабли мулкчиликнинг бошқа шаклига ўтказилди.

Шундай бўлса-да, ёза-ёз яна авжига чиқди. Ишлашга имкон қолмаяпти. Энди "Шаҳобиддин-К"ни ҳам тинч қўйишмайдиган кўринади. Ахир, Юртбошимиз биз тадбиркорларни қўллаб-қувватлаб турсалар-да, айрим иғвогарлар меҳнат қилишга имкон беришмаса...

Баҳодир КАРИМОВ, Сурхондарё вилояти Денов туманидаги "Шаҳобиддин-К" хусусий фирмаси раҳбари

ОЛАМ ОВОЗИ

ТЕРРОРЧИЛАРГА ЎЛИМ ЖАЗОСИ

Иордания Давлат хавфсизлиги суди халқаро террорчи Усама бин-Лодин раҳбарлигидаги «Ал-Қоида» экстремистик ташкилотининг саккиз нафар аъзосига нисбатан ўлим жазосини белгилади. «Новости» ахборот агентлигининг хабар беришича, улардан икки нафаригина — Ҳайдар Абу Ҳошар ва Ҳусни Камол Самар қўлга олинган, холос. Қолган олти нафари эса Афғонистон ва Ливанда яшириниб юрибди. Мобода судга кассация шикояти қилинадиган бўлса, у ҳали қайта кўриб чиқилиши мумкин. Мавжуд тартибга кўра, охирги хулосани мамлакат қироли айтади.

«МИКОМ» РАҲБАРИНИ «ИНТЕРПОЛ» ҚИДИРАДИ

Россиянинг Кемерова вилояти губернатори Аман Тулеевга нисбатан суиқасдда айбланаётган Металлургия инвестицион компанияси раҳбари Михаил Живилони яқин атрофда "Интерпол" қидира бошлайди, дея ахборот беради «Новости» агентлиги. Мазкур айбланувчини қўлга олиш август ойининг бошидаёқ режалаштирилган эди. Аммо Живило аввалига милициянинг чақирувига рад жавобини берган. Сентябрнинг бошида қўлга олиш ҳақида санкция эълон қилингандан кейин эса уни тутишнинг имкони бўлмаяпти.

Маънавият — миллат қиёфаси

ҚУДРАТЛИ МАНБА

(Давоми. Аввали ўтган сонларда)

Бундан ташқари, мактаб ва олий ўқув юртларидаги эски замондан қолган дарсликлар ҳамон эски ақидаларни болаларнинг онгига сингдиришга хизмат этаётган эди.

Шунинг натижасида болалар ва ўсмирлар орасида масжидлар ва ҳужра мактабларида "мулла "лардан сабоқ олаётганлар сони дафъатан кўпайиб кетган эди. Бу норасидалар ҳам тўғри йўлнинг ва ҳақиқий гапнинг ташналари эди, шу истаган нарсаларини Ислом динининг аҳкомларидан топишга умидвор эди. Уларнинг истаклари билан Устозларнинг ниятлари эса ҳамоҳанг эмасди. Болалар онги ва дили ботиний бир тарзда ўзликка қайтишни, бу ўзликнинг катта қисми ислом дини қадриятлари замирида ётганини ҳис этган ҳолда, шунга талпинса, ғараз ниятли устозлар, уларни ўзларининг қуролига айлантиришни, яна ўзлигидан жудо этишни мўлжалларди.

Юқорида тилга олинган омилларнинг тагида катта хатар мужассам эди. Уларнинг ҳар бири мамлакатни дастлаб яхлит норозиликлар майдонига, сўнгра фуқаролар уруши гирдобига тортиш, шу орқали ўз мақсадларига эришиш режаси билан яшарди.

Чунки, халқнинг аксарият қисми парчаланган кеманинг йўловчилари мисол сув устида қалқиб туришар, уларга нимани "қутқариш чамбараги" деб тақдим этилса, ўшанга чиппа ёпишарди.

Айни бир пайтда ички бир туйғу билан ўзларини ҳеч ким эмас, аввало ўзлари, қолаверса Ислом Каримов дарғалик қилаётган кемагина қутқара олишига, кўзланган соҳилга етказишига ишончлари бор эди. Мана шу ишонч юртдошларимизни адашишдан, чалғишдан ва ғарқ бўлишдан сақлаб қолди.

Миллий Ғоя ўзининг устуворлигини кўрсатди.

Худди шу вазиятда Ислом Каримов адибларни Мустақиллик кемасининг содоқатли эшкакчилари билиб, улуғ мақсад йўлида елкадош бўлишга, бирлашишга, жипслашишга, айни пайтда жамиятни бирлаштирадиган, жипслаштирадиган маънавий кучни яратишга даъват этди...

Бу вазифани адиблар нечоғлиқ удда қилган, қилмаганини баҳолашдан ожизман.

Лекин, уни уддалашни яна давлат ўз зиммасига олгани ва бажаргани рост гап.

Зеро, тўққиз йил ичида қабул қилинган ва ўзининг илк самарасини бераётган ижтимоий-иқтисодий ривожланишга оид ўнлаб Давлат дастурлари мазмун-моҳияти, қўйилган вазифаларнинг ҳаётийлиги, долзарблиги ва миқёси билан халқимизнинг орзуси, истак-хоҳишини ўзида ифодалагани ҳам жамиятнинг умумфикрига - Миллий мафкурасига асосланганидан далолат бериб турибди.

Айни вақтда мамлакатимизга турли йўллар билан ҳар хил ахборот оқимлари кириб келмоқда: хилма-хил динлар, мазҳаблар, секталар фаолият юритиб, ўз таъсир доираларини кенгайтиришга интилмоқда. Коммунистик мафкура тарафдорлари ҳам ўз қуролларини буткул ташлагани йўқ.

Шунингдек, ён-атрофимизда шовинистик кайфиятлар, бизга империя кўзи билан қараш интилишлари, минтақада ҳукмронлик ва зўравонлик қилиш даъволари мавжуд. Экстремизм, диний ақидапарастлик ҳаракатлари, унинг ваҳҳобийчилик, "Ҳизбут-таҳрир", "Мусулмон биродарлари" каби турли кўринишдаги зарарли тўдалари мамлакатимизнинг хавфсизлигига ташқаридан ва ичкаридан тажовуз қилишга уринмоқда.

Мана шундай мураккаб вазиятда ҳар биримиздан, бутун халқимиздан руҳан уйғоқ ва сергак бўлиш, давр зиммамизга юклаган масъулиятни теран ҳис қилиш, миллатимиз, халқимиз, Ватанимиз озодлиги ва бахту саодати йўлида фидокорона курашиш талаб этилмоқда.

Мамлакатимизни демократик тамойилларга асосланган ва бозор иқтисодиётига таянган ўзига хос ва ўзига мос тараққиёт йўлидан оғишмай олға бошлаб боришга эришиш эса жамиятимиз аъзолари онгига истиқлол ғояларини чуқур сингдиришни, унинг мустақил тафаккурини юксалтиришга кўмаклашишни, айниқса, ўсиб келаётган ёш авлод қалбида миллий мафкура ва умумбашарий қадриятларга асосланган дунёқарашни шакллантириш орқали халқимизни миллий манфаатларимизга зид бўлган турли хил ёт ва бузғунчи мафкуравий тазйиқ ва таҳдидлардан ҳимоя этишни тақозо қилади.

Халқимизнинг онгини ва қалбини мустабид ўтмиш асоратлари - маънавий муътелик ва қўрқув, мустақил фикрсизлик, кўр-кўрона саждабозлик, ғоявий мувозанатсизлик сингари иллатлардан фориғ этиш, ҳур тафаккур ва эркин турмуш тарзига хос кўникмалар билан қувватлантириш, айни пайтда озодлигимиз, тараққиётимизга таҳдид солувчи ташқи ва ички ғанимларнинг турли ниқобдаги ғаразли ниятларидан ўз вақтида огоҳлантириб, муҳофаза этиб, ҳар бир фуқарода ўз иродасига, халқининг кучқудратига, Ватанининг ёрқин келажагига комил ишонч, собит иймон туйғусини камол топтириш - Миллий мафкурамизнинг энг олий мақсадидир.

Юртбошимиз МИЛЛИЙ МАФКУРА таянадиган асосий омилларни қайд этганларида, пировард натижада қуйидаги мақсадларга эришишни назарда тутадилар:

- жамият аъзоларининг маънавий баркамоллигига эришиш;
- фаол фуқаролик муносабатини ривожлантириш;
- миллий ва дунёвий тафаккурни уйғунлаштириш.

Жамият аъзоларининг маънавий баркамоллигига эришиш вазифаси - халқимизнинг бой тарихий, илмий, фалсафий, маданий ва ахлоқий меросига, миллий ўзлигини таниш орқали юксалиш йўлини босиб ўтган, дунёнинг бугунги тараққиётида нуфузли ўринни эгаллаган пешқадам давлатларнинг тажрибасига таянган ҳолда миллий истиқлол ғояларини омманинг онгига ва қалбига теран сингдириши ва миллий мафкурамизни умумхалқ мафкурасига - ғоявий, руҳий, маънавий куч-қудрат манбаига, ҳамжиҳатлик ва тотувликнинг пойдеворига айлантириш орқали амалга оширилади.

БУГУННИНГ ВАЗИФАСИ

Президентимизнинг "Фидокор" газетаси мухбири саволларига берган жавоблари сўнгги ўн йилда бу борада айтилган фикрларнинг ўзига хос мажмуи бўлганлигини эътиборга оладиган бўлсак, бу борада қўйилаётган вазифаларнинг кўламини ўзимча қуйидагича тасаввур қиламан.

Йигирманчи аср охирига келиб жаҳон майдонида маънавий салоҳият, ақл-заковат мусобақаси, мафкуравий кураш етакчи ўринга чиқди. Бутун дунёда инсонларнинг қалби ва онгига ҳукмрон бўлиш учун кескин кураш бормоқда. Бу курашнинг замирида молиявий жиҳатдан ниҳоятда мустаҳкамланган, ғоявий жиҳатдан қуролланган қудратли кучларнинг манфаатлари ётипти. Табиийки, ҳеч қайси давлат, ҳеч қайси жамият бу жараёндан четда тураолмайди. Мафкуравий кураш бир жамият, бир мамлакат ичида ҳам, халқаро ва давлатлараро миқёсда ҳам давом этмоқда.

Шу маънода Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, "мафкура полигонлари ядро полигонларидан кучлидир".

Бугун халқаро ҳаёт, кишилик тараққиёти шундай босқичга қирдики, энди унда ҳарбий қудрат эмас, балки, интеллектуал салоҳият, ақл-идрок, пешқадам фикр, илғор технология ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Энди қурол-яроғ билан эмас, балки "фикрга қарши фикр, ғояга қарши фақат ғоя, жаҳолатга қарши маърифат" билангина курашиб, олға бориш, кўзланган марраларга бехатар етиш мумкин.

Бугун кимнинг мафкураси кучли, маънавияти юксак, миллий ғояси қудратли бўлса, ўша енгиб чиқади.

Ўзбекистон мустақил давлат сифатида жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин эгаллагач, биз мураккаб дунё билан кўп томонлама муносабатлар ўрнатишга киришдик. Сиёсий, иқтисодий, маданий ҳамкорлик алоқалари кенг йўлга қўйилди.

Бунинг учун, энг аввало, барча юртдошларимиз миллий эрк ва озодлик йўлида, ягона ва қудратли давлат барпо этиш йўлида халқимизнинг минг-минг йиллар давомида олиб борган курашларининг тарихини, бу курашларга бошчилик қилган улуғ ватанпарварларнинг ибратини, зафарга олиб келган ёки мағлубиятга сабаб бўлган омилларни чуқур таҳлил этган ҳолда, миллатни мушоҳада этишга, ўзининг инсоният тарихидаги, демакки, ҳозирги даврдаги ўрнини ҳам аниқлаб олишига кўмаклашиши, шу орқали миллий ғурур ва ифтихор туйғусини тарбиялашга кўмаклашиши лозим.

Шу заминнинг ҳар бир фарзанди кимнинг авлоди ва меросхўри эканлигини, бобокалонларининг дунё тараққиётидаги буюк ҳиссаларини англаб етгандагина шу кунгача кўнгилларни занглатаётган уруғчилик, қабилачилик ва маҳаллийчилик каби ҳеч кимга иззат-обрў олиб келмайдиган, балки миллатнинг иззат-обрўсини тўкиб, пароканда этадиган тушунчалар ва ҳиссиётлардан қутилишга ўзида куч топади, миллатининг фазилатларини ўзида намоён этадиган муносиб вакилига айланади.

Бахтиёр РИЗО

(Давоми бор)

Лоқайдлик — жиноят илдизи

КЎЗИНГИЗНИ ОЧИНГ, БИРОДАР!

Бундан чамаси ўн йиллар олдин кўрганим — бир воқеа хотирамга муҳрланиб қолган. Ўшанда кинотеатрда ўтиргандим. Ҳинд фильми намойиш қилинаётганди. Ана, фавқулодда теран ақли ва ёқимтойлиги билан томошабинлар меҳрини қозонган болакай нафаси бўғилиб, азоб-ла жон беряпти. Унинг қийналиб-қийналиб айтаётган сўнгги сўзлари тош юракларни-да эритиб юбориши ҳеч гап эмасди.

Бир мен эмас, ҳамманинг нигоҳи экранга михланган. Нимқоронғу залнинг у ер-бу еридан аллақачон кўзлари ғилт-ғилт ёшга тўлганларнинг пиқ-пиқ бурун тортганлари эшитилади.

Худди шу пайтда шундоққина ёнимда ўтирган қоқбаликдек озғин кишининг хомуза тортганини сезиб, беихтиёр унга қарадим. У оғзини катта очиб, шу қадар ҳафсала билан эснадики, ҳатто жағ суяклари қисирлаб кетди...

... Ер юзида автомобиль яратилибдики, йўлдаги фалокатларнинг олдини олиш энг долзарб вазифа ҳисобланади. Маълумотларга қараганда, курраи заминимизда йил давомида 500 минг киши автофалокатлар оқибатида ҳалок бўларкан. Бу — дунё миқёсида содир бўлаётган барча жангу жадаллар, табиий офатлар туфайли жон таслим қилаётганлар сонидан бирмунча кўпдир.

Шу йил 7 июль куни кеч соат 23 ларда Какайди- Жарқўрғон автомобиль йўлидан, аниқроғи, шу йўл билан чегарадош бўлган пахтазор чеккасидан чамаси 50-55 ёшлардаги эркак кишининг жасади топилди. Мурдани ва воқеа жойини синчиклаб кўздан кечириш асносида номаълум юк автомашинаси воситасида автофалокат содир этилган, ҳайдовчи жабрланувчининг жасадини йўлдан олиб, пахтазор ичига яширган ва ўзи воқеа жойидан қочиб кетган, деган тахминга келинди.

Жарқўрғон тумани ички ишлар бўлимининг барча шахсий таркиби оёққа турди. Асосий эътибор шу йўлдан ўтган юк автомашиналарини аниқлашга қаратилди. Бир неча соатдан кейин жиноят фош этилди.

Жабрланувчи 1947 йилда туғилган, Боймуродов номли ширкат хўжалиги ҳудудида истиқомат қилиб келган Усан Тошмуродов бўлиб чиқди.

Менга воқеа тафсилотини айтиб беришди: жиноят воситаси бўлмиш 94-29 СДЛ давлат рақамига эга "КРАЗ-256" русумли автомашина Алишер Навоий номли ширкат хўжалиги тасарруфида бўлиб, Улуғбекнинг отаси Абдуҳолиқ Тошпўлатовга бириктирилган. Улуғбек ҳайдовчилик гувоҳномаси бўлмасада, отасининг ёнида юриб, машина бошқаришни анча-мунча ўрганиб олган. Ўша куни Абдухолиқ ака хаста эди, ўғли машинанинг у ер-бу ерини таъмирлаб, ўзбошимчалик билан кўчага ҳайдаб чиққан ва юқоридаги фалокатга дуч келган.

— Машинанинг тормозини созлаб бўлишим билан амакимнинг ўғли келиб қолди, — дейди Улуғбек. — "Юринг, тормозини текшириб келамиз", дедим. Какайди кўпригига бориб, ортимизга қайтдик. Амакимнинг ўғли ухлаб қолди. Кутилмаганда рўпарамда бир одам пайдо бўлди. Уриб юборганимдан кейин тўхтадим. Бошини тиззамга олиб "Ака, кўзингизни очинг, сизга нима бўлди?" дедим. У нафас олишдан тўхтаганди. Оила аъзолари дўппослашларидан қўрқдим. Жасадни йўл чеккасига чиқариб қўйдим-да, уйга жўнадим...

Улуғбекнинг отаси Абдухолиқ акага "Нега белгиланган тартибга амал қилмадингиз, машинани саройда эмас, уйингизда сақладингиз, боз устига ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлмаган ўғлингизнинг машина бошқаришига йўл қўйдингиз?" — деган ҳақли савол билан мурожаат қилишга мажбур бўлдим.

— Ўша куни чиндан ҳам қон босимим кўтарилиб, тўшакда ётгандим, — деди Абдухолиқ ака андуҳ билан. — Машинани миниб кетганини сезмай қолибман. Машинани уйда сақлашимга эса ширкат хўжалиги раҳбарлари рухсат беришган.

Гапнинг пўсткалласини айтганда, унинг сўнгги гапига ишонгим келмади. Ноқулай вазиятдан чиқиш учун шунчаки айтди-қўйди-да деб ўйладим. Ҳар ҳолда ширкат хўжалиги раҳбарлари билан учрашиб, масалага ойдинлик киритишга жазм қилдим.

Йўл-йўлакай Жарқўрғон кўчаларида Қашқадарё вилоятининг давлат рақами тақилган, салонда ҳайдовчидан бошқа одам бўлмаган "УАЗ" русумли автомобилни тўхтатдим. Савол-жавоб асносида бу машина Алишер Навоий номли ширкат хўжалиги бошқаруви раисининг хизмат машинаси эканлиги ойдинлашди.

Рамазон Расулов жорий йил бошидан бери шу машинада кўр тўкиб ўтирибди-ю, ҳанузгача амалдаги тартибга биноан уни ҳисобга қўйиб, давлат рақамини алмаштиришни ва техник кўрикдан ўтказишни хаёлига келтирмабди. Боз устига тўхтатилган маҳалда ҳайдовчи машинанинг техник паспорти у ёқда турсин, ҳатто ҳайдовчилик гувоҳномасини ҳам тақдим этолмади.

Рамазон Расулов ширкат хўжалигининг шу йил 3 январь куни бўлиб ўтган йиғилишида қабул қилинган бир неча трактор ва автомашиналарни, жумладан, Усан Тошмуродовнинг ўлимига сабабчи бўлган "КРАЗ-256" русумли автомобилни ҳам ҳайдовчиларнинг уйларида сақлашга рухсат бериш тўғрисидаги қарорни қўлимга тутқазганда, ҳайратдан ёқа ушладим.

Халқимизда "Кўр ҳассасини бир марта йўқотади", — деган нақл бор. Усан аканинг ўлими улар учун сабоқ бўлгандир, деб ўйлагандим. Аммо чучварани хом санаган эканман. Автосарой тасарруфида ўн бешта юк автомашинаси бўлса, улардан ўн иккитасини ўз кўзим билан кўрдим. Қолган учтаси ҳалиҳануз белгиланмаган жойларда сақланяпти. Демак, мақолага мавзу бўлган фалокат қайта такрорланмаслигига кафолат йўқ.

Афсуски, ушбу қаламга олинган автофалокат биринчиси ҳам, охиргиси ҳам эмас. Ер юзини қўя туринг, Ўзбекистон деб аталмиш табаррук диёримизда ҳам бегуноҳ юртдошларимиз оғирини енгил, узоғини яқин қилаётган автолардан жабр кўрмоқдалар. Аммо қайси шохга ўт тушса, ўзи ёниб, ўзи ўчяпти. Негаки, бировнинг кулфатига гувоҳ бўлса-да, оғзини каппа очиб, жағ суягини қисирлатиб эснайдиганлар орамизда ҳали ҳам бор...

**Раҳмонали ҚОСИМОВ,
ИИВ ДАН Бош бошқармаси катта инспектори,
милиция майори**

Бу — қишлоқ: ўзимиз туғилиб ўсган,
Баъзан қир-адирда кунлар ўтгайдир.
Баъзан тушунгандай суҳбатимизга
Эшак жонивор ҳам қулоқ тутгайдир.

Эгилган бошни қилич кесмас

БЕГУНОҲЛАР АВФ ЭТИЛАДИ

Тошкент шаҳар Собир Раҳимов тумани Ички ишлар бошқармасида шу йилнинг 6 сентябрь куни мамлакатимиз Президенти томонидан эълон қилинган "Террорчи гуруҳлар таркибига адашиб кириб колган Ўзбекистон фуқароларини жиноий жавобгарликдан озод этиш тўғрисида"ги Фармонига бағишланган йиғилиш ўтказилди.

— "Ҳизбут-таҳрир", ваҳҳобийлик каби диний экстремистик оқимларга қўшилиб, уйидан бош олиб кетган шахслар бизнинг туманимизда ҳам йўқ эмас, -деди "Туркистон-пресс" мухбирига Собир Раҳимов тумани прокурори, III-даражали адлия маслаҳатчиси Бахтиёр Пўлатов. — Уларнинг устидан туман прокуратурасида жиноий иш ҳам қўзғатилган. Туманимиздаги мавжуд 57 та маҳалла оқсоқоллари ҳамда фаоллари иштирокида ўтказилган йиғилишда боши берк йўлларга кириб қолган йигитларнинг ота-оналарини таклиф этиб, Президентимизнинг бағрикенглиги билан эълон қилган Фармонини яна бир бор тушунтириб бердик. Ушбу Фармонга мувофиқ туман прокуратураси қўли қонга ботмаган, Ватанига, халқига қарши оғир гуноҳ қилмаган ва ота-онаси бағрига қайтишга ҳам юраги бетламаётган шахслар устидан қўзғатилган жиноий ишларни тўхтатади.

Туман прокурорининг таъкидлашича, ўтган йили 16 февраль фожеаларига сабаб бўлган, бидъатни ўзларига ақида қилиб олган экстремистлар ҳаётий тажрибага эга бўлмаган айрим ёшларнинг ҳам онгини заҳарлаб, ўзларига шерик қилишга уринган эди.

Бу воқеалардан кейин ана шу ёшлар ўзларининг саробга учганлиғини англаб, қўрқиб яшаётган пайтда Президентимиз махсус Фармон билан адашган ёшларнинг ҳуқуқ-тартибот идораларига келиб тавба-тазарру қилишларига имкон берди. Юртбошимизнинг бағрикенглиги кўпгина ёшларнинг сафимизга қайтиб, ҳаётда ўз ўрнини топишга кўмаклашди. Вақтида ўз айбига иқрор бўлган Мирзоҳид Ҳамидов, Камолиддин Собиров, Нодирбек Юсупов каби шахслар ҳам мазкур йиғилишда қатнашиб, Президентимизнинг ўтган йилги мурувввати туфайли бугунги кунда ўз меҳнат жамоаларида тинч ишлаб, ўз оилалари бағрида юрганликларини айтиб беришди, деди Б.Пўлатов сўзининг якунида.

"Туркистон-пресс"

ОЛАМ ОВОЗИ

ЖАКАРТА: Ё ҲАМКОРЛИК, Ё...

Агар Индонезия ҳукумати исёнчиларни қуролсизлантирмас экан, халқаро ҳамжамият мамлакат иқтисодига нисбатан санкция эълон қилади, деди АҚШ мудофаа вазири Уильям Коэн. 6 сентябрь куни Ғарбий Тиморда БМТ тинчликпарвар кучларидан уч нафарининг ўлдирилгани ана шундай кескин норозиликка сабаб бўлмоқда. Бугун, яъни 20 сентябрь куни аҳолиси овоз бериш йўли билан Индонезиядан мустақил яшашга қарор қилган Шарқий Тиморга тинчликпарвар кучлари киритилганига бир йил тўлади. БМТ маълумотларига кўра эса бу ердаги исёнчилар айнан Индонезия армияси томонидан қуроллантирилмоқда. Бунинг оқибатида эса Шарқий Тимор қонга ботирилди. 250 минг фуқаро эса бу ердан қочиб кетиб жон сақлашга мажбур бўлган.

ЕВРОПА ИТТИФОҚИ МИЛОШЕВИЧГА ҚАРШИ

Серб халқига мурожаат қилган Европа Иттифоқи мамлакатлари ташқи ишлар вазирлари таъкидлашдики, агар улар сайловлар пайтида президент Милошевичга қарши овоз беришса ва ҳукумат тепасига бошқа кучлар келадиган бўлса Югославиянинг тикланиши, ҳатто жаҳон аренасидаги аввалги мавқеига чиқиб олиши учун бор имкониятларини кўриб ёрдам берадилар. Шунингдек зудлик билан дипломатик ва иқтисодий санкциялар (нефть киритилишига қарши эмбарго, инвестицияга қўйилган тўсиқ ва ҳоказо) олиб ташланади. Бундай муносабатдан айниқса мухолифатчи кучлар ҳамда уларнинг номзоди бўлган Воислав Коштуница кўпроқ хурсанд бўлиши табиий. Зеро мамлакатдаги сайловчилар ўртасида ўтказилган социологик тадқиқотлар натижаси ҳам Коштуницанинг имкониятлари анча катта эканлигини кўрсатмоқда. Европа Иттифоқининг ҳаракатлари эса бу имкониятларни янада мустаҳкамлайди.

Соғлом авлод — буюк давлат таянчи

АРЗОН ШЎРВА ТАТИМАС

ёхуд арзон носнинг "хурмача" қиликлари

Ушбу мақолани ёзишдан мақсадимиз носнинг қандай фожеаларга дучор қилишини англатмоқдир. Яна огоҳ этмоқ даркор-ки, носга бир ўргангандан кейин ундан қутилиш жуда қийин.

У ҳам худди гиёҳвандлик ва ичкиликбозлик каби ўз "қурбон"ларини мудҳиш чангалидан осонликча қўйиб юбормайди.

Шу ўринда нос чекувчилар сонининг ортиб бориш сабаблари тўғрисида ҳам сўз юритишни лозим топдик. Бизнингча, сабабларнинг биринчиси ва асосийси — ёшларнинг бу борада катталарга тақлид қилиши ҳамда ота-оналарнинг беparволиклари, иккинчиси — турмуш қийинчиликларини оз бўлса-да унутиш воситаси сифатида носни танлаш, учинчиси — эрмакка ёки тўқликка шўхлик қилиб нос чекишга ўрганиш, тўртинчиси эса нархларнинг ошиши туфайли сигарета "шинаванда"лари ҳам нос чекувчилар сафини тўлдираётганидир. Ушбу масалада яна бир нарсани таъкидлаш даркорки, нос энг арзон "кўнгил ёзиш" воситаси ҳисобланади. Чунки бир дона сигаретанинг пулига бир кеча-кундузга етадиган нос сотиб олиш мумкин.

Сўнгги вақтларда момоларимиз ва ўрта ёшли аёлларимиз қатори ёш-ёш келинлар ичида ҳам нос чекиш одат тусини олаётгани ғоят ташвишланарли ҳолдир. Гўзал жинс вакиллари эса бу одат (тўғрироғи —офат)-га ўрганганликлари сабабини оилавий нотинчликлар, рўзғор етишмовчиликлари, турмуш машаққатларида дея баҳоламоқдалар.

Тиббиёт илмининг асосчиси Абу Али ибн Сино "Тиб қонунлари" китобида саратон касаллиги ҳақида маълумот бера туриб, унинг оғизда пайдо бўлишига асосий сабаб сифатида носни кўрсатиб ўтади.

— Баъзилар, мен кўп йиллардан бери нос чекаман, лекин ҳеч нарса қилгани йўқ-ку, дейишлари мумкин, -дейди олий тоифали онколог врач Олтибой ака Азимов. — Аслида саратон шундай касаллик-ки, у бир-икки йилда ўзини намоён қилмайди, яширин даври узоқ вақт давом этади. Мамлакатимизнинг таниқли онкологлари, профессорлари Н.Муродхўжаев, Д.Мақсумов ва А.Фозиловларнинг маълумот беришича, нос чекувчиларда дастлаб оғиз бўшлиғининг шиллиқ пардасида яллиғланиш, сўнгра кўзга кўринмайдиган ёриқлар, оқиш доғчалар, кейинчалик кичик ўсмалар пайдо бўлади. Охирида эса, саратоннинг ўзи вужудга келади.

Оғиз бўшлиғи, тил ости саратони энг тез кечувчи, мутлақо даволаш мумкин бўлмаган, кучли оғриқ ҳамда мислсиз азоб билан ўтадиган ва ўлим билан ниҳоясига етадиган мудҳиш хасталикдир. Саратоннинг бу хили тил ости ва лаблар ўпирилиб, кўп қон кетиши билан ажралиб туради.

Биргина Чироқчи туманини оладиган бўлсак, 2000 йилда оғиз бўшлиғи, лаб ва тил саратони билан касалланган 67 беморнинг (1990 йилда уларнинг сони бундан икки баробар кам эди) 95 фоизи нос чекканликлари учун ушбу касалликка мубтало бўлганлар. Туман миқёсида ҳар йили ўртача 13-14 нафар (1990 йиллардагидан икки ҳисса кўп) киши саратоннинг шу турларига йўлиқиб, даҳшатли азоб-уқубатлар чекиб, ҳаётдан бевақт кўз юмаётганининг ўзиёқ нос келтирувчи фожеани аниқ тасаввур қилиш учун етарлидир.

Айни пайтда жиддий ташвиш туғдирадиган ҳамда "Соғлом авлод йили"да барчамизни огоҳликка ундайдиган ҳолат эркакларнинг 30 фоизи нос чекишию аёллар ўртасида ҳам бу борадаги "натижа"нинг унчалик паст эмаслигидир. Янаям ачинарлиси бу"кўрсатгич" йил сайин ошиб бораётир.

Миллатимиз ва халқимиз келажагига салбий таъсир кўрсатадиган юқоридаги аянчли ҳолатлардан келиб чиқадиган аччиқ хулоса шуки, нос чекиш каби ҳамма томонлама зарарли одатга барҳам бермоқ даркор. Бунинг учун тарғибот ва ташвиқотнинг барча воситаларини ишга солиш, мактабларда, оилаларда, меҳнат жамоаларида нос чекиш билан боғлиқ кўнгилсиз ва фожеали ҳолатларни кенг тушунтириш лозим. Акс ҳолда у эпидемия сингари одамлар орасида янада кенг тарқалиб кетмоғи ҳеч гапмас. Чунки нос чекиш ҳар кимнинг ўз хоҳиши бўлиб, қонун-қоидалар билан чекланмаган. Аслида эса нос чекишни ҳам қатор мамлакатларда кашандалик таъқиқлангани сингари, таъқиқлаб қўймоқ керакка ўхшайди. Элимизнинг эртанги куни, юртимизнинг келгуси тақдири ана шуни тақазо этади. Зеро, муқаддас ислом динида ҳам одамга кайф берадиган барча нарсаларнинг харомлиги ва уларни истеъмол қилиш куфрлиги таъкидлаб ўтилган.

Бердиёр ЖУМАЕВ

Ўзбекистон дея аталур

ЖИЗЗАХ САЙЁҲЛАР ЮРТИГА АЙЛАНАЖАК

Жиззах республикамизнинг энг тарихи бой воҳаси ҳисобланади. Сангзор воҳасида ер юзидаги биринчи қуёш тақвими борлиги аниқланган.

Такалисойдаги ибтидоий жамоа тузуми даври мусаввирлари томонидан чизилган тошсувратлар фикримиз далилидир. Буюк Ипак йўли ўтган, аждодларимиз Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Бобур, Абдуллахон II номлари билан боғлиқ жойлар борки, улар сайёҳларни ўз бағрига чорлайди.

Бу борада "Жиззахсаёҳат" ҳиссадорлик жамияти жамоаси олиб бораётган ишлар ибратлидир. Мирзачўл, Арнасой ва Дўстлик туманларида ички туризмни ривожлантириш учун тадбирлар ишлаб чиқилди. Бахмал, Фориш, Ғаллаорол, Зомин, Зарбдор туманларида туризм бўлимлари очилмоқда. Бу тарихимизни чуқурроқ ўрганишда муҳим аҳамият касб этади, албатта.

— Лекин масаланинг бир томони бор, - дейди ҳиссадорлик жамияти бошқарувининг раиси Али Олимов. — Ҳайдаркўлнинг атрофида оромгоҳлар ташкил этиш муаммо бўлиб турибди. Табиат ихлосмандлари учун балиқ овини йўлга қўйишимиз керак. Бу вазифани амалга ошириш учун "Жиззахсаёҳат" ҳиссадорлик жамиятига Фориш ва Арнасой тумани ҳокимликлари ёрдам қилишлари, махсус жой ажратишлари зарур. Ғаллаорол туманида топилган тошбитикларини сайёҳларга кўрсатиш, бу ҳудудда топилган ер ости йўлларини ажнабий сайёҳларга кўрсатиб уларга тарихимиз ҳақида кенг тушунча берардик. Амир Темур дарвозаси атрофини тартибга келтириш, савдо-сотиқни йўлга қўйиш, халқ амалий ва тасвирий санъати асарларини намойиш ва реклама қиладиган бинолар керак. Бу рекламани амалга ошириш учун бизга мутасаддилар ёрдам қўлини чўзишса, ҳар жиҳатдан фойдали иш бўларди.

Пардабой ТОЖИБОЕВ

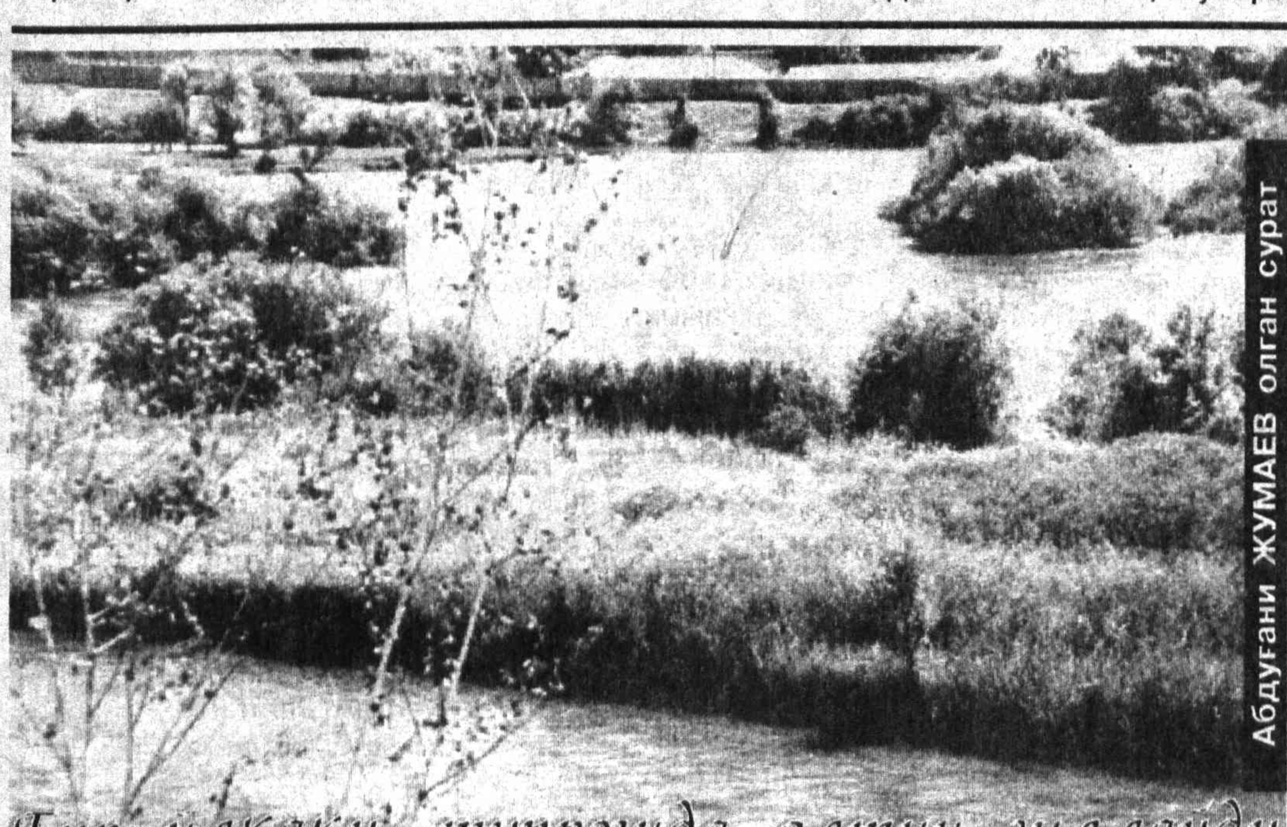

Бир ўлкаки, тупроғида олтин гуллайди

Абдуғани ЖУМАЕВ олган сурат

Қиёфалар, характерлар, қизиқишлар

САМОВАР КЎРСАМ ҚУВОНАМАН

Муҳаммаджон Аҳмедовни кўпчилик газетхонларимиз қаламкаш журналист сифатида яхши билишади. Аммо, бир йигитга етмиш ҳунар оз деганларидек, буни қарангки, Муҳаммаджон ака самовар йиғиш шайдоси экан.

Яқинда "Тезиковка" бозорида гўё йўқотган нарсасини топгандек ҳаяжонда самовар қўлтиқлаб кетаётганда учратдим. Фурсатдан фойдаланиб бу ҳунарнинг фойдали жиҳатларини суриштирдим.

— Бу қандай самовар?

— Хўроз. Бундай самовар жудаям кам учрайди. Қаранг, шакли ҳам ўзига хос бўлади. Шар, олма, нок, узум, анжир, тарвуз, шер, илон...Самоварлар ноёб саналади. Самоварнинг қандай металлдан ишланганлиги энг муҳим. Тилла, кумуш юритилган самоварлар энг ноёб бўлиб, уларни китобларда кўрганман. Оқ металлдан қуйилганлари ҳам бор. Аммо ҳозир деярли учрамайди. Шунингдек, кичкина шаклда ишланганлари ҳам ноёб саналади.

Халқимизнинг табиати ажойиб. Агар икки лўли аёл маҳаллада юриб "вой, аяжон, эски самовар, гиламлардан бўлса беринг, фойдаланайлик, савоби сизга" деса бас, кўнгиллари бўлиниб кетади. Дарҳол болохонада, бостирма остида ётган ота-боболаридан мерос самоварларни бериб юборишади. Аммо оддий киши самовар бўлса сотиб оламиз, деб маҳаллама-маҳалла юрса-чи, "нима, тилласини оляпсизларми?" дейди. Хаёлидан не-не синоатлар кечмайди.

— Ўзбекистонда коллекционерлар кўпми?

— Сочи шу соҳада оқарган коллекционерлар борлигига шубҳам йўқ, албатта. "Амир Темур халқаро илмий экспедиция"сининг матбуот хизмати ходими сифатида Сурхондарё, Қашқадарё, Бухоро вилоятларининг қатор туманларида бўлдим. Айниқса, Деновдаги коллекционерлар фаолиятини кўриб ҳайратландим. Кичик бир музей, дейсиз. Аммо улар давлат томонидан рўйхатга олинмаган. Агар Ўзбекистонда коллекционерлар жамиятига асос солинса, айни муддао бўларди. Жамият аввало коллекционерлар бисотида мавжуд бўлган давлат аҳамиятига молик асарларни рўйхатга олиб, уларга ҳуқуқий йўл-йўриқ кўрсатарди. Аъзо бўлган ҳар бир коллекционердан ойлик бадалини тўлатиб, уни ижтимоий ҳимояга оларди. Шунинг учун ҳар икки тараф манфаатларини ҳимоя эта оладиган махсус низомни яратиш лозим.

— Бу билан халқ амалий санъати буюмларини республика ҳудудидан олиб чиқишга уринаётганларга барҳам бериладиди, демоқчисиз-да?

— Аввало шуни айтиш керакки, замонавий ва халқ амалий санъати буюмларининг қай бирларини мамлакат ҳудудидан ташқарига олиб чиқиш ёки чиқмаслик ҳақида махсус кўрсатилган. Унга кўра, яратилганига 50 йилдан ошмаган ва давлат аҳамиятига эга бўлган асарларни фақат қатъий рухсатнома асосида олиб чиқиш мумкин. Ўзбекистон Маданият ишлари вазирлиги қошида "Бадиий экспертиза" бошқармаси фаолият кўрсатади. Четга олиб чиқиладиган ҳар қандай санъат асари махсус экспертиза текширувидан ўтказилиб, давлат божи тўланган бўлиши шарт. Афсуски, буни кўпчилик билмайди. Хурсанд бўлишимиз керакки, дунёдаги ҳеч бир давлатда халқ ҳунармандчилигига бизнинг юртимиздагидек кенг ҳуқуқий имкониятлар, кафолатлар яратилмаган. Ҳатто асарларини сотиш учун махсус савдо дўконлари ҳам очилган. Ҳамма гап тенгсиз мўъжизавий санъат асарини ярата олишдир. Бундай асарлар ўз давлатимиздан чиқмайди. Халқ ҳунармандчилигига тегишли ҳар қанда ишни ҳам санъат асарига йўйиш нотўғри. Бизнинг хатоларимиздан бири ҳам ана шунда. Шу маънода Бухоро шаҳрида рўй берган бир воқеа ҳалиҳануз юрагимда. Мадраса ҳужраларида жойлашган дўконларнинг бирида меъморий обидадан кўпориб олинган нақшинкор сополли асарни кўриб, ҳайратдан кўзимга ишонмай, унинг сотилиш нархини сўрадим.

— Етти минг сўм, дейди. Таажжуб. Эчкига жон қайғуси, қассобга гўшт қайғуси, деб шунга айтсалар керак-да. Кўзга тўтиё айлагудек бу нақш бўлакларини сотишга юрак қандай йўл бердийкан? Тўғри, дунёнинг қатор давлатларида антиқа асарлар кимошди савдосида сотувга қўйилади. Лекин уларда бунақанги нохушлик бўлмайди.

— Бизда ҳам кимошди савдосини ташкил этса бўладими?

— Албатта. Кимошди савдосига дош берадиган асарни халқ ҳунармандлари яратмоқда. Айниқса, Бухоро зардўзлиги, мисгарлик ва ёғоч ўймакорлигида буни яққол кўриш мумкин.

— Ёшларимизни қандай қилиб ноёб санъат асарларига қизиқтириш мумкин?

— Қуш уясида кўрганини қилади. Бу масаланинг бир жиҳати бўлса, бошқа томони боланинг қизиқувчанлигига боғлиқ. Мисол учун, менинг ўғилларим ҳали ёш бўлишига қарамай, бу соҳада маълум тушунчага эга. Самоварларни фарқлай олади. Бозорларда бирга юрсак, қадимий нарсаларни ажратади. Коллекционерлик ёшларимизнинг маънавий тарбиясига ҳам катта таъсир кўрсатади. Аждодларимиз яратган санъат асарларининг қимматини англатади. Бундай инсон уни қадрига ҳам етади. Кўз қорачиғидай асрайди. Демак, ёшларимиз нарсалар қимматини, қадрини фарқлай билсалар, ота-боболаридан қолган қадимий асарларини арзимаган баҳода сотиб юборишмайди. Аксинча, авлодларга мерос қолдиради. Худди шундай битта коллекция икки-уч авлод томонидан йиғилса, бу анчагина бойлик бўлади.

"Туркистон" мухбири Шавкат АЛЛАНАЗАРОВ суҳбатлашди

Хотира

ЯХШИЛИКЛАР ҚОЛДИРГАН ИНСОН

Атоқли олим, моҳир таржимон Муҳсин Алиев тирик бўлганида бу йил олтмиш баҳорни қаршилаган бўлар эди. Шу муносабат билан Абдулла Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институтида хотира кечаси ўтказилди.

Кечада Муҳсин Алиевнинг фарзанди Шавкат Алиев томонидан ўқишда алоҳида намуна кўрсатаётган истеъдодли талабалар учун мукофот пули топширилди.

Муҳсин Алиев ўз меҳнат фаолиятини 1950 йилдан ҳозирги "Туркистон" газетасининг адабий ходими сифатида бошлади. Касбига бўлган меҳр, фидойиларча ишлаш, тинмай изланиш ва ўз ишига ижодий ёндашиш, ҳамкасбларига бўлган ҳурмат-эътибор, камтаринлик натижасида у газета жамоасининг ҳурматига сазавор бўлади. Кейинчалик Муҳсин Алиев қаерда ишламасин, ана шу фидойилик ва камтаринлик унинг асосий фазилати бўлиб қолди.

Муҳсин Алиев Абдулла Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институтида катта ўқитувчиликдан профессорлик даражасигача бўлган йўлни босиб ўтди.

Муҳсин Алиевнинг адабий фаолияти ҳозирги "Туркистон" газетасида турли очерк ва мақолалар ёзиш билан бошланди. Унинг таржимонлик маҳорати ҳам юксак даражада эди. У хорижий тиллардан кўплаб роман, ҳикоя ва мақолаларни ўзбек тилига ўгирди.

Муҳсин Алиев кино хизмати кўрсатиш ишининг барча ўзига хос нозик томонларини ўрганиб чиққан ҳолда вилоятларда иш олиб бораётган кинотеатрлар ҳамда кино тармоқларининг ишини уюштириш, вилоятлардаги кинофикация бўлимлар фаолиятини мунтазам кузатиб бориш ҳамда томошабинларнинг дид ва қизиқишларини ҳисобга олиб, республика экранларига керакли фильмларни чиқаришдек мушкул вазифаларни ташкил қила олди.

М. Алиев ўзбек миллий киносанъатининг қардош халқлар киносанъати билан ижодий ҳамкорлигини ривожлантиришда ҳам ўз улушини қўшди. Литва, Ёқутистон Республикаси, Германияда Ўзбекистон кино санъатининг намойиш этилишида бошчилик қилди. Ҳаётининг кейинги йилларида М.Алиев Тошкент Давлат маданият институтида кино санъати артистлари ҳамда кинофикация ва кинопрокат бўйича дарс дастури ишлаб чиқди ва ушбу ихтисослар бўйича малакали мутахассислар тайёрлашга бошчилик қилди.

Азиза НЕЪМАТОВА

Ватаним маним

РИВОЯТ ҲАҚИҚАТГА АЙЛАНДИ

Ойқортоғнинг ҳар бир чўққиси, ҳар бир дараси, ҳар бир қояси афсона ва ривоятларга тўла. Бу тоғларда ибтидоий одамлар ишлаган тасвирлар бор. Искандар Зулқарнайн худди шу ерда икки маротаба камон ўқидан яраланган экан. Соҳибқирон Амир Темур курдирган Боғимозорсойдаги мақбара ҳақидаги ривоят, Ойқортоғдан қор кетмас, дастурхондан нон кетмас деган нақлларни қайта-қайта эшитавергиси келади одамнинг.

Бундан тўрт ой олдин Калтатой, Усмат, Оқтош, Юмалоқбош, Оломон каби қишлоқлар фуқаролари Усмон ота қадамжосини тиклаш ҳақидаги ташаббус билан чиққан эдилар. Бу хайрли иш бутун туман аҳолисининг кўнглидаги гап бўлди. Ўз тарихига муҳаббат рамзи сифатида ҳар ким қўлидан келганча ёрдам кўрсатяпти. Новкат ота зиёратгоҳи ҳам ҳашар билан тикланган эди. Бундан ташқари қанчадан қанча боғлар, оромгоҳлар, хиёбонлар, йўллар қурилмади, дейсиз. Асрлар оша сақланиб келаётган осори атиқалар қайта тикланяпти.

Т. ПАРДАБОЕВ

"HIFZUHUMAA" Co LTD сизларни қуйидаги ўқув тўгаракларига таклиф қилади:

* тикиш-бичиш (барча йўналишлари) — 3, 6, 11 ой
* тўқувчилик (спицада ва кручокда) — 2 ой
* инглиз тили (бошланғич ва давом этувчи) — 3 ой

Болалар учун:

* рассомлик (бошланғич) — 2 ой
* каштачилик (қўлда) — 2 ой.
* инглиз тили (бошланғич)
* араб тили (бошланғич)

Бизнинг манзилимиз: Навоий кўчаси, 11 (Ўрда).
Тел.: 41-04-16, соат 10 дан 18.00 гача.
Республика ёшларининг "Камолот" жамғармаси биноси 2-қават, 18-хона.

Ўқишни тугатганларга гувоҳнома бериладиди. Ўқувчиларнинг ёши чегараланмаган.

ОЛАМ ОВОЗИ

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. Бразилиянинг Амазонс штатида транспорт ҳалокати туфайли саккиз киши ҳалок бўлди. Фожеа катта тезликда кетаётган йўловчи ташувчи автобуснинг тормози ишламай қолиши натижасида содир бўлди.

* * *

ПРЕТОРИЯ. Бу ерда олмос ишлаб чиқарувчиларнинг халқаро анжумани бошланди. Африка мамлакатларида кечаётган фуқаролар урушларининг айримлари ана шу соҳадан келаётган даромад эвазига молиявий таъминланаётгани сир эмас. Шуни инобатга олиб, анжуман қатнашчилари олмоснинг ғайриқонуний савдоси ва контрабандасига қарши кураш масалаларини муҳокама қилмоқда.

* * *

МАНИЛА. Филиппин ҳукумат қўшинлари бир неча кундан буён Холо оролида туткунда сақланаётган хорижий сайёҳларни қутқариш ва уларни ушлаб турган террорчиларни бутунлай қириб ташлашга қаратилган жанговор операция ўтказмоқда. Бу саъй-ҳаракатлар натижасида куни кеча "Абу Сайёф" айирмачилар гуруҳи чекиниб, жойини ўзгартиришга мажбур бўлди.

Маълумотларга қараганда, ҳарбий ҳаракатлар чоғида туткундаги ўн тўққиз нафар хорижий фуқарога зарар етмаган.

(ЎзА)

ЁШЛАР ДУНЁСИ

Ёшлик баҳслари

XXI асрнинг бўсағасида турибмиз. Ортда қолган кунлар тарихга айланди. Ўз-ўзидан бир савол туғилади. Ҳозирги кунда ёшларнинг асосий машғулоти нималардан иборат?

Қайси нуфузли корхонага кирманг, компьютерга кўзингиз тушади. Асосан "Интернет" тармоғи шиддат билан бутун соҳани эгаллаяпти. Бунга ҳаётимиздаги вазият, тезкорлик, самарадорлик ва тежамкорликка интилиш сабаб бўляпти. Аммо гапни чўзмасдан индаллоға ўтсам. "Интернет" тизими шаклланган экан, бу албатта таҳсинга сазовордир. Айниқса, бу тизим маълумотларни олишда, рекламада ва бошқа шахсий ёки умумий эҳтиёжларни қондиришда жуда қўл келади. Шундай дастурлар ҳам бор, улар бадиий китоблар мазмуни нимадан иборатлигини яққол кўрсатиб беради. Биз "Интернет сайт"ларини кун бўйи "ковлаб" чиқишимиз мумкин. Чунки компьютер тизимида ишлаш жуда қизиқарли. Ҳатто, баъзида экран олдида кўп ўтириб қолсак, қанча-дан-қанча нурланиш олаётганимизни ҳам сезмаймиз. Ҳозирги "электрон дунё"нинг вабоси ҳисобланаётган "хаккер"лик, яъни компьютер тизимини бузиб, ноқонуний ишлар билан шуғулланиш касаллигига учрамасалар бўлгани эди. Хорижий мамлакатларда авж олган бу дард бизнинг ёшларимиз онгини заҳарламаса, бас. Яъни ёшларимиз вақтларини бекор ўтказмасдан, давлатимиз учун керакли компьютер дастурчилари бўлиб етишсалар, компьютердан олинаётган "маънавий озуқа", зарарли нурланиш, кўз нурининг кетиши, бармоқларнинг чарчашидан устунроқ турса бошқа гап.

ЭЛЕКТРОН КИТОБЛАР КЕРАКМИ?

Балки, бу мавзу олимларимизни, қолаверса бутун дунё олимларини янги изланишларга, зарарсиз ихтироларга чорласа ажабмас. Яқин келажакда ихтирочиларимиз "электрон китоблар"ни кашф этсалар, бу ахир ҳар биримизнинг орзуимиз бўладику. Ўзингиз ўйлаб кўринг, уйга келдингиз, қўлингизга китобни олиб ҳеч қандай ортиқча ҳаракатсиз бир зумда ўқиб туширдингиз ва мазмунини дўстларингизга сўзлаб бердингиз. Бу ҳақиқий мўъжиза, фантастика-ку. Ким билади дейсиз, эҳтимол бундай кашфиётчилар бугунги кунда тинмай компьютер "сайт"ларини "кавлаб" ўтирган ёшларимиздан, китобхонларимиздан чиқиб қолар.

Даврон АЗИЗОВ

ТАЛАБА

(ҳикоя)

— Бугун ҳам қорин тўйдириш режасини ҳаммадан олдин бажардингизми, -дея сўради кутубхоначи аёллардан бири эшик томон юрар экан.

— Шу десангиз, опа, соат 11 бўлдими, қорним вой-войлашни бошлайди. Ичимда аждаҳоми ёки ундан ҳам ўтиб кетган очофат ҳайвонми — бирор жондор борга ўхшайди. Ҳоли-жонимга қўймайди. Шунинг учун тушликда биринчи, иккинчи, учинчиларни бир йўла ўша еб тўймасга бермасам аҳвол чатоқ, -деди Рашид овқатни ортиқча еб юборган одамдек қорнини силаб. Аслида...

— Унда, -деди китоблар дунёсининг ичидан чиқиб келган сочлари оппоқ аёл, — бошингиз ҳам анча оч қолган кўринади. Мана бу ширин озуқаларни сизга топширдик. Икки соат ичида бошингизни қанчалик тўйдирасиз — ихтиёрингиз, дея китобларни кўрсатди у.

— Каллани тўйдиришга ҳаракат қиламан.

Икки аёл ҳар доимгидек, бутун бошли кутубхонани Рашидга топширганча тушликка чиқишди. Рашид ҳам ҳар доимги столига бориб ўтирди. У ерда Кафка ва Достоевский асарлари эмас, икки буюк адибнинг ўзлари турарди. Ҳайрон бўлди. Аввал Достоевскийга, кейин Кафкага қаради. Жилмайишга ҳаракат қилди. Лекин жилмайиш беўхшоврок чиққандай туюлди ўзига. Достоевский билан Кафка ҳам жилмайгандек бўлди. Аммо уларники ҳам беўхшов чиқди. Аввал бирини, кейин иккинчисини очди. Суҳбатлашмоқчи бўлди. Лекин гаплари ҳеч қовушавермади. Кафкадан ҳам, Достоевскийдан ҳам хафа бўлди. Улар ўзлари бир шиша шаробни қуйиб ичишар, лекин Рашидни шерик қилишни ҳеч хаёлларига келтиришмас эди. Пича ўтгач, ўзаро сархуш тилда гаплашиб кетишди. Лекин Рашид уларнинг тилига сира тушунмади. "Яна қайтадан айтинглар", деб илтимос қилди. Улар юз-хотир қилиб такрорлашди.

Лекин у барибир ҳеч вақони англаб ололмади. Кейин: "Мен ҳам ичаман, сизларсиз ичаман. Бир ўзим ичаман", деб чўнтагини кавлади. Аммо бир йил аввал "Зўр ёзибсан, буни, албатта, чиқарамиз, бундай асарни чиқармаслик гуноҳ. Мана телефоним, эртага қўнғироқ қил. Унгача мен ҳаммасини тахлаб қўяман", дея телефон рақамини ёзиб берган Туробнинг қоғозчаси чиқди. Рашид қоғозчага тикиларкан, "Эрта билан бир йил битта маънони англатаркан-да", деб қўйди ичида. Кейин чўнтагини яна кавлаштира бошлади. Сўнг ўз-ўзидан ёниб турган икки улфатидан хафа бўла бошлади: "Номардлар, одам ҳам шунақа бўладими? Ёнингда шеригинг бўлса-ю, қуйиб бермасанг. Майли, қуймасанг қуйма, фақат бир тишлам нонингдан бер. Чайнаб турай". "Нон йўқ, -жавоб қилди улфатлар — Ўзимиз ҳам пиёз билан ичяпмиз. Пиёзни эса сенга бермаймиз, умуман, сенга шарт ҳам эмас. Қорнинг тўла пиёз-ку!" -дейишди. Шунда Рашид: "Ҳеч бўлмаса суҳбатларингга қўшинглар", деди. Кафка ҳам, Достоевский ҳам мурувват қилди. Уни ўз суҳбатларига қўшишди. Рашид алланималарни тушунгандай бўлди. "Гапларингни тинглаб мен ҳам ичгандай бўляпман", деди уларга. "Бизга қўшилсанг кам бўлмайсан. Қорнингни тўйдиришга кафолат йўқ-у, аммо ичадиган шаробинг нақд. Жуда узоқ вақтга етадиган шароб", дейишди улар... .Эшик очилди. Икки кутубхоначи аёл бирин-кетин кириб келди.

— Қалай, -деди сочи оқарган аёл. — Каллани озиқлантириб бўлдингизми?

— Озгина ками борга ўхшайди. Манави икки китобни уйга бериб юбормайсизми, -сўради Рашид стол устида турган икки улфатни кўрсатиб.

— Укажоним, бунинг ҳеч иложи йўқ. Чунки сиздан бошқа яна уч киши ўқиш учун навбатда турибди. Шулардан биттаси ўзимман, эътироз билдирди аёл.

Рашид иш кабинетига кирди. Ҳеч ким йўқ эди. Ҳамма тушликда эди. Иш столига ўтирди. Бир уюм қоғозга қаради. Улардан бирини олди-да, ниманидир ёзмоқчи бўлди. "Бугун", дея бошлади ҳам. Аммо бу сўзнинг давоми ҳадеганда калласига келавермади. Қоғозни бир четга сурди. Қаламни ташлади. Пешонасини кафти билан силади. Кейин кафтини ялаб қўйди. Таъм туйди. Хуш таъм. Яна қаламни олди, кейин "бугун" сўзининг ёнига "кеч бўлишига беш соат бор. Овқатланишга ҳам", -дея ёзиб қўйди.

У эртасига яна кутубхонага борди. Лекин ичкарига кирмади. Хурсандлигидан кўзидан ўт чақнагандай бўлди. "Бугун, -деб ўйлади Рашид ўзича, -жуда тез ўтиб қўядида".

Буфет гавжум эди. Еган, ичган, хандон отиб кулганлар шу ерда. Атрофга аланглади. Ҳамма ўзи билан овора. "Қорни тўқнинг қорни оч билан" деганларидек... Рашид тухумни кўрди. "Беринг", -деди сотувчига. "Нечта", -сўради сотувчи. "Биттасини бир кўрайлик-чи", -деди Рашид ўзини кўп олмоқчидек кўрсатиб. Сотувчи узатди. Рашид пулни чўнтагидан чиқарди-ю, сотувчига берди-да: "Қайтими керакмас", деб тухумни икки кафтининг орасига олиб атрофга қаради. Йўқ, ҳамма бояги аҳволда. Бундан фойдаланган Рашид

Ёшлар ижоди

тухумни чўнтагига яширди ва лабларини қўли билан артиб, овқатланган кишидай ташқарига йўналди.

Унинг хаёлига иккинчи қаватдаги таъмирланаётган хона келди. "Ҳойнаҳой, ҳозир у ерда ҳеч ким бўлмаса керак", деган фикрда, шу томонга тез-тез юриб кетди. Ўйлаганидек, у ерда ҳеч ким йўқ экан. Шундай бўлса-да, Рашид худди ўғриликка кираётгандек атрофга аланглади. Кейин ширин бир қувонч билан ичкарига кирди. Чуқур нафас олди. "Бунчалик яхши бўлмаса бу олам", -дея хаёлидан ўтказди. Кейин хона бурчагига суяб қўйилган тахтанинг ёнига борди-да, яна бир марта атрофни назардан ўтказиб, тухумни авайлабгина чўнтагидан чиқарди. "Керак бўлса, -деб ўйлади Рашид, ҳозир буни Кафка билан Достоевскийга кўрсатсам, улар дод деб юборишса керак. Мени дарров ўзларининг шаробларига шерик қилиши ҳам турган гап. Қанчалик ажойиб-а бу тухум. Бутун бошли кунимни ўтказишга қурби етади". У тухумни, тушиб кетмаслиги учун, икки тарафидан маҳкам ушлади-да, чақмоқчи бўлиб, тахтага оҳиста урди. Лекин у чақилмади. Рашид рингга чиқаётган спортчидай, оёғининг жойини ўзгартириб яхшилаб тухумни тахтага қаттиқроқ урди-ю, бармоқлари орасидан оқиб тушаётган елимсимон суюқликка анграйиб қолди. "Эй, эй, эй, эй-й-й", дея тошдек қотиб қолди...

Нуриддин ИСМОИЛОВ

ПАРИЖДА "ТАЛАБАЛАР ШАҲАРЧАСИ"

* Францияда саксондан ортиқ университет фаолият юритади, шулардан ўн учтаси мамлакат пойтахти Парижда жойлашган. Айни кунларда ушбу олий ўқув юртларида 1 миллион 900 минг нафар йигит-қиз таҳсил олмоқда.

* Худди Тошкентдаги каби Парижда ҳам "Талабалар шаҳарчаси" номини олган маскан мавжуд бўлиб, у 1922 йилда ташкил топган.

* Олий ўқув юртларида дарслар 7:30 да бошланади. Ўқув куни 6-7 академик соатни ташкил этади. Бундан ташқари талабалар учун қўшимча дарслар ҳам ўтказилиши мумкин. Одатда улар 16 дан 17:30 га қадар давом этади.

* Маълумотларга қараганда, францияли талабалар ичида 17 дан 26 ёшгача бўлган йигит-қизлар бор.

Ш. АБДУРАҲМОНОВ тайёрлади

ДИҚҚАТ! ДИҚҚАТ!

Биз ўтган сонда эълон қилган сурат-жумбоққа мухлисларимиздан бир талай изоҳ олдик. Саҳифа ижодкорлари томонидан энг яхши деб топилган изоҳларни эътиборингизга ҳавола этамиз

* * *

— Миянинг йўқлиги оёққа жабр дейишар эди. Ажабо! Калланинг йўқлиги чўнтакка жабр экан-да!

Зоир УСМОНОВ, Тошкент шаҳри Шайхонтоҳур тумани

* * *

— Мен сенга бир ақлли гап айтаман, аммо сен хафа бўлма! Бошингни йўқотсанг, менинг аҳволимга тушасан, жўра!

Ҳусниддин Раҳмонов, Сурхондарё вилояти Олтинсой тумани

* * *

— Боши йўқнинг аҳволи шу!

Камолиддин МИНГБОЕВ, Сурхондарё вилояти

* * *

— Чўнтак бўм-бўш бўлса, калланинг кераги йўқ!

Абдурауф ЖАЛИЛОВ, Навоий вилояти Хатирчи тумани

МЕН ҚОЛИШНИ ХОҲЛАЙМАН

Зулхумор АБАЕВА — санъаткор. Тошкент Давлат консерваториясини битирган. Буржи — тарозу. Туғилган йилини айтмади (сир). Ўзбекистон радиоси Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрида ишлайди.

— Ёш санъаткорларга берилаётган эътибор сизни қониқтирадими?

— Ҳамма нарсанинг ўз меъёри бор. Машҳурликни кўтариш оғир. Унинг юкидан йиқилганлар нечта. Бизга берилаётган эътибор, менинг назаримда айни меъёрдаги эътибор.

— Ҳақиқий санъат даражасидаги қўшиқлар яратяпман деб ўйлайсизми?

— Одамларнинг юрагини чертиб юборадиган қўшиқларни энди куйлайман деб умид қиламан. Ўз имкониятларини ҳамма ўз соҳасида сарфлагани яхши. Яхши қўшиқчи қўшиқ куйласин, бориб кўприк қурмасин, у кўприкдан ўтаётганларга хавфли бўлади.

— Куйлаётган қўшиқларингизни атайин буюртма қилдирасизми?

— Йўқ, мен шеърни ёқтириб танлайман. Иброҳим Жиянов, София Дилхун, Ҳалима Аҳмедова шеърларини қўшиқ қиламан.

— Бу шоирлар бир-бирига номутаносиб руҳда эмасмилар?

— Мен ўзгарувчан одамман. Бир жараёнда муқим қолмайман. Масалан Ҳ.Аҳмедованинг "Ёрим кетиб бородур" шеъри оддий, енгил шеър, лекин унинг "Кўнглим гулшани" деб бошланувчи ғазали анча оғир, ўша сиз айтган даражадаги шеър. Мен иккаласини ҳам ўзимга сиғдира оламан. Муҳими, қўшиқни тушуна олиш керак.

— Режаларингиз қандай? Катта санъаткор бўлишми?

— Йўқ. Фақат катта санъаткор эмас, санъаткорлар кўп келиб кетди. Лекин кетмаслариданоқ одамлар ёдидан ўчиб кетишади. Мен қолишни хоҳлайман.

— Тилакларингиз?

— Ҳаммада ҳамма нарса бўлиши мумкин, омад бўлмаса ҳаммаси бекор. Ҳеч қачон ҳеч кимни омад тарк этмасин.

Гулжамол АСҚАРОВА суҳбатлашди

Тухфа

ЭНГ КАТТА БАХТ

АЁЛ

Аёл борки, борлиқ мунаввар,
Қайтаролмас йиллар шаштини.
Не ажабки, ҳатто шум тақдир —
Аёллардан олмиш қасдини...

Иштибоҳнинг тахтида бири,
Бири кўнгил боғида пайҳон.
Бири сергап, яна бирига —
Етишмайди ҳаттоки забон...

Кўрган ҳам "у" фарзанд доғини,
Юрган ҳам "у" бир тирноққа зор.
Шундай экан, бебурд дунёда —
Ундан улуғ яна нима бор?

Гоҳи кўзда ёш қотмай туриб,
Келаверар ғам устига ғам.
Аммо ожиз "меҳр" олдида —
Аёлларнинг қирқта жони ҳам.

ОНА

Кўк юзида ловуллаб ҳар тонг,
Жилмаяди ҳайбатли бир шар.
Юрагимнинг қора қасрини —
Онам меҳри ёритган қамар.

Ўйнаб юрсак ёнида омон,
Шу катта бахт, шу катта ёрлиқ.
Жиндек ғамга ғамгусор онам —
Оҳ чекади минг чандон ортиқ.
Юрагимдек юраги оғир,
Молу дунё бўлмас савлатим.
Мунис онам омон бўлса бас,
Шудир менинг буюк давлатим.

УСТОЗ

Буни оқ деб, буниси қора,
Англатдингиз, дунё рангини.
Сиз ювдингиз гоҳ меҳр билан
Умримизнинг сариқ рангини.

Хивич отлар бир четда қолиб,
Энди эса экамиз ниҳол.
Бир кун униб мева солганда,
Бизга бўлар мунир бахт висол.

Бугун сизни мадҳингиз битиб,
Қанча ёзмай, шунча бўлар оз.
Илло, дилда ҳамон бир тилак —
Минг ташаккур сизларга устоз!

Ҳафиза РАҲМОНОВА, Тошкентдаги 201-мактабнинг 9-синф ўқувчиси

Кўнгил ижодхонаси

ОСМОНИДАН ҚУЛАГАН ФАРИШТА

Мен фаришта эдим, азизим. Бокира туйғуларнинг, оппоқ орзуларнинг осмонида учиб юрган фаришта... Мен жамики воқеа-ҳодисаларга ўз осмонимдан туриб баҳо

берардим. Ҳаётнинг бешафқатлиги, севгининг, тўғрироғи, севгингнинг ёлғонлиги, туйғуларимнинг ҳеч бир нарсага арзимаслиги, орзуларимнинг сароб эканлиги мени шод юрган осмонимдан заминга тушириб қўйди. Мен энди фариштадан ҳаётдан ҳеч бир маъно топа олмаган оддий бир қизга айланиб қолдим. Фаришталик мен учун ҳақиқий бахт эди, шу боис ҳам ундан кечиш менга оғир бўлди...

Шоир айтгандек, "Фаришталик аёллик олдида кўзгуга ўхшаш нарса" экан. Мен ана шу кўзгуга боқдиму, энди ҳеч қачон фариштага айлана олмаслигимни англаб етдим. Ва ўзимнинг осмоним, ўзимнинг фаришталигимни топиб бер, дея сенга ёлвордим. "Менинг юракларим, атиргул каби титраб турган юракларим сен инъом этган дунёда яшай олмайди" деб йиғладим. Менинг кўзёшларим ўзининг фаришталигини йўқотиб қўйган қизнинг кўзёшлари эди. Аммо сен парво қилмадинг, фаришталигимни қайтиб бермадинг. Мен... ортингдан йиғлаганча қолавердим...

Сен ортингга боқишга қўрқдинг. Чунки билардинг-ки, мен тўкаётган кўзёшлар сен менга бахш этган заминдан-да оғирроқ, ҳақиқатдан-да аччиқроқ эди. Сени оқизиб кетиши мумкин эди улар гар ортга боқсанг...

Дилфуза БЕРДИЕВА

Сотиб олма, топиб ол!

АЗИЗ ЁШЛАР!

Саҳифа ижодкорлари сизнинг эътиборингизга викторина саволларининг давомини ҳамда яна бир сурат-жумбоқни ҳавола этяптилар.

Ғолибларни қуйидаги совғалар кутмоқда:

Викторина учун:

1-ўрин — Севимли "Туркистон" газетангизга уч ойлик бепул обуна.

2-ўрин — Эркин Воҳидовнинг "Ишқ савдоси" китоби.

3-ўрин — Рашод Нури Гунтекиннинг "Чоликуши" китоби.

Сурат-жумбоқ ғолибига микрокалькулятор тухфа этилади.

Конкурсимиз шартларини яна бир бор эслатиб ўтамиз. Саҳифамиз чоп этилгандан сўнг 15 кун муддат ичида викторина жавоблари ва сурат-жумбоқ изоҳини мактуб орқали таҳририятга юборишингиз лозим. Биз ҳар бир тўғри жавоб учун бир баллдан сизнинг ҳисобингизга ёзамиз. Биринчи босқич якунлангач (29 ноябрь), умумий баллар асосида ғолибларни аниқлаймиз ва тақдирлаймиз.

Сурат-жумбоқларнинг барчасига энг қизиқарли жавоб йўллаган ашаддий мухлисимизга юқорида тилга олганимиз — калькулятор насиб этади.

Шошилинг! Шошилинг! Шошилинг!

1. 7 сонини 2 га кўпайтириб 1022 ҳосил қилинг.
2. Қор нима учун ғичирлайди?
3. Сув тўлдирилган стаканга бир парча муз бўлагини ташласангиз идиш тубига берадиган босим ўзгарадими?
4. Физика-қуёш институти ҳақида нималар биласиз? Ва у қаерда жойлашган?
5. Нима учун ёмғир ёққандан сўнг камалак пайдо бўлади? Бунда қандай жараённи кузатиш мумкин?

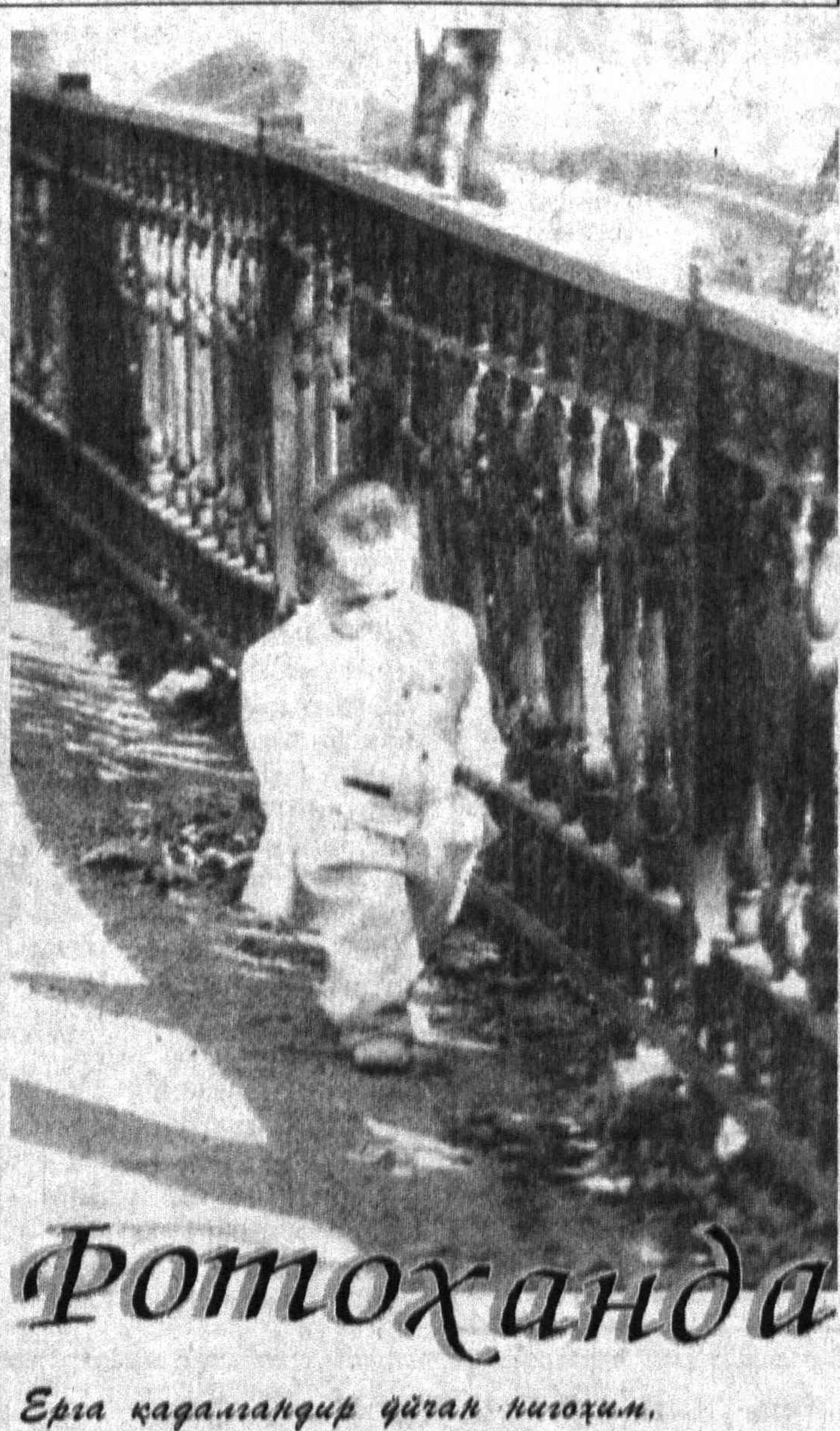

Фотоханда

Ерга қадалгандир ўйчан нигоҳим,
Кўз келди ўйлимга хазонлар тўшаб.
Кулманг, эй катталар, баъзан менинг ҳам
Юргим келиб қолар сизларга ўхшаб...

Туркистон
МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ

Бош муҳаррир: Салим АШУРОВ

Таҳрир ҳайъати: Ҳотам АБДУРАИМОВ, Ғайрат ШОУМАРОВ, Лайло КАРИМОВА (Бош муҳаррир ўринбосари), Авазхон СОДИҚОВ, Анвар ЖАББОРОВ, Насриддин МУХАММАДИЕВ, Бахтиёр ШОҲИСМОИЛОВ (масъул котиб), Шоазим МИНАВВАРОВ, Ғаффор ҲОТАМОВ, Комил ЮСУПОВ

Манзилимиз: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
Мухбирлар 133-95-97
Хатлар бўлими 133-79-69

Навбатчи муҳаррир: Зиёда АШУРОВА

Таҳририятга юборилган материаллар қайтарилмайди.
Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Буюртма Г. —710.
Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012.
Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А-2.
Босишга топшириш вақти-20.00
Топширилди-
1 2 3 4 5 6